

بررسی بازدهی سلول‌های خورشیدی رنگینه‌ای انعطاف پذیر با الکترودهای گرافیت، طلا و پلاتین

مهدی ملکشاهی بیرانوند^{۱*}، محمد حسین بازرگان^۲، علی نعمتی خراط^۳

چکیده:

سلول خورشیدی رنگینه‌ای انعطاف پذیر از خانواده سلول‌های خورشیدی لایه نازک و نسل جدید سلول‌های فتوولتائیک می‌باشد که در سال‌های اخیر به علت سهولت ساخت و هزینه مناسب مورد توجه قرار گرفته‌اند. فرایند فتوولتائیک در سلول‌های حساس شده با رنگینه (Dye)، مدل شبیه سازی شده فتوستتر در گیاهان می‌باشد که انرژی حاصل از آن در تطابق کامل با محیط زیست می‌باشد. در این پژوهش روش ساخت این سلول‌ها و بررسی عملکرد آنها با الکترودهای مقابل مختلف مورد مطالعه قرار گرفت، که منجر به ساخت سلول‌هایی با ابعاد 25×25 میلیمتر گردید. جهت ساخت این سلول‌ها از روش لایه گذاری دی اکسید تیتانیوم (TiO_2) و رونشینی رنگینه روتنیوم استفاده گردید. به منظور آنالیز و بررسی فیلم دی اکسید تیتانیوم، الکترودهای مقابل (Counter electrode) و محلول رنگینه از تصاویر میکروسکوپی الکترونی روبشی (SEM)، آنالیز میکروسکوپ نیروی اتمی (AFM) و آنالیز طیف سنجی جذبی استفاده شد. راندمان سلول‌های ساخته شده با الکترود مقابل گرافیت، طلا و پلاتین تحت تابش منع نوری با توان 1000 وات بر متر مربع به ترتیب $0/36$ ، $0/55$ و $0/81$ درصد محاسبه گردید.

تاریخ دریافت مقاله:

۱۳۸۹/۹/۱۵

تاریخ پذیرش مقاله:

۱۳۸۹/۱۲/۱۴

کلمات کلیدی:

سلول خورشیدی رنگینه‌ای انعطاف پذیر، الکترود مقابله، نانوکریستال دی اکسید تیتانیوم

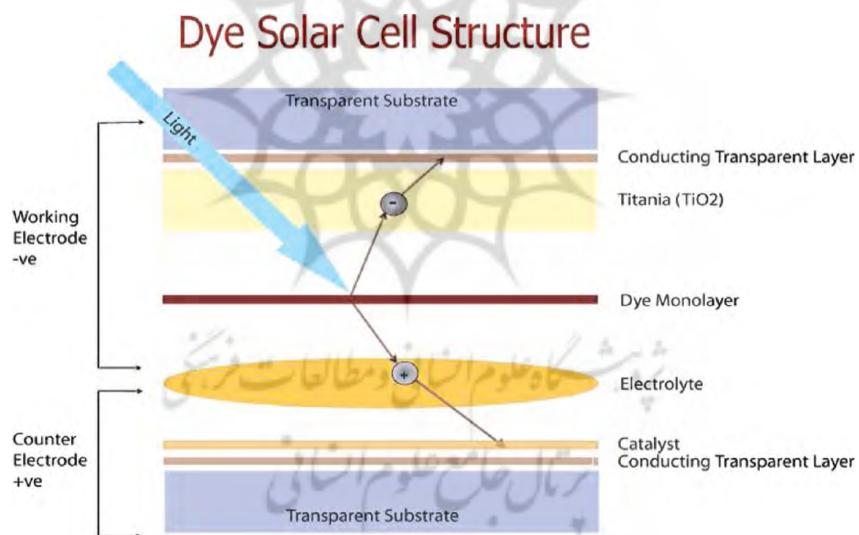
(۱) تهران، دانشگاه تهران، پردیس علوم، دانشکده شیمی
(۲) تهران، سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران
(۳) تهران، دانشگاه تهران، پردیس علوم، دانشکده شیمی
* نویسنده مسئول، mahdi.malekshahi@gmail.com

مقدمه

این سلول ها از قدمت چندانی برخوردار نبوده و اولین بار در سال ۱۹۹۱ تحت عنوان سلول خورشیدی رنگینه ای بر پایه ای نالوساختار تیتان یا به اختصار سلول خورشیدی رنگینه ای توسط گراتزل(Gratzel) در استیتو علمی پژوهشی لوزان سوئیس مطرح شدند. این سلول ها به دلیل قدرت رقابتی بالا می توانند به عنوان جایگزینی مناسب برای سلول های پایه ای سیلیکونی مطرح باشند[۱].

این سلول ها بر اساس فرایند فتوالکتروشیمیایی (photo electro chemical) کار می کنند، که مدل شبیه سازی شده از فتوستترگیاهان است. در این سلول ها، عملکرد رنگینه های شیمیایی و طبیعی شباهت زیادی به عملکرد کلروفیل گیاهان دارد، که توانایی جذب نور و انتقال انرژی از حالت پایدار الکترونی به حالت تحریک شده آن را دارند[۲].

بخش دیگر سلول، شامل بستر رسانای شفاف(TCO) Transparent Conductive Oxide پوشش داده شده با یک کاتالیست الکترونی مانند پلاتین، طلا یا گرافیت است که آن را الکترود مقابله می نامند. در نهایت، محلول الکتروولیت شامل یک زوج اکسایشی-کاهشی که شامل یدید-تری یدید (I_3^-/I^-) می باشد بین دو الکترود را احاطه می کند.

شکل ۱: شماتیک کلی از بخش های مختلف سلول خورشیدی رنگینه ای

بستر های پلیمری یا شیشه ای رسانای استفاده شده در ساخت سلول های خورشیدی به طور معمول با لایه ای از اکسید قلع-فلوئور یا اکسید ایندیم-قلع به روش لایه نشانی رسوب گذاری شیمیایی بخار (Chemical Evaporation Deposition) یا اسپاترینگ(Sputtering) پوشش داده می شوند. ضخامت لایه پوشش داده در حدود ۱۰۰ نانومتر می باشد و پوشش اعمال شده باید دارای تفرق نور بالا، قابلیت گفردهی نور و رسانایی الکتریکی باشد[۵].

رنگینه ای مناسب در ساخت این سلول ها بایستی قابلیت جذب نور در ناحیه مرئی را داشته باشد. وجود گروههایی از قبیل کربوکسیل یا فسفونات در ساختار مولکولی رنگینه موجب پیوند مناسب تر رنگینه به سطح نیمه هادی می شوند. چنین

اتصالی علاوه بر تضمین چسبندگی باعث تسهیل در تزریق الکترون از رنگینه به نوار رسانش نیمه هادی شده و بازده سلول را افزایش می دهد . یک مولکول رنگینه ایده آل، در بازه زمانی متعارف کارکرد سلول خورشیدی که ۲۰ سال است (معادل با 10^8 بار سیکل گردش الکترون) باید بدون تغییر زیاد در راندمان سلول ، کارایی داشته باشد [۶].

محلول الکتروولیت در سلول خورشیدی رنگینه ای شامل زوج اکسایش- کاهش (یدید-تری یدید) در یک حلال می باشد. وظیفه ای الکتروولیت احیاء مولکول رنگینه در سلول می باشد که به نوعی یک حدواسط احیاء کننده بین ملکول های رنگینه و الکترون مقابل است [۷].

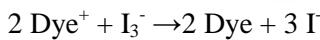
الکترود مقابل ، الکترود اکسایش- کاهش نامیده می شوند و مکمل الکتروولیت در سلول خورشیدی رنگینه ای می باشد. این الکترود ، نقش کاهش تری یدید به یدید را در الکتروولیت دارد و در واقع باعث موازنی شدن الکترون ها در این بخش از سلول می شود. فلز پلاتین با مقاومت الکتریکی خیلی کم و قابلیت احیاء کنندگی بالا، انتخاب بسیار مناسبی در پوشش الکترود مقابل است. عملکرد لایه کاتالیست به ضخامت و مرتفوی سطح و روش پوشش وابسته است. روش های معمول پوشش دهی پلاتین شامل پوشش به روش الکتروشیمیابی، رسوب دهی بخار و اسپاترینگ بر روی بستر رسانا می باشد. بهترین پوشش باید دارای سطح یکنواخت، پایداری مکانیکی، شیمیابی، الکتروشیمیابی و انعکاس نور بالا (شیشه به آینه) باشد. علاوه بر فلز پلاتین، طلا و گرافیت نیز می توانند به عنوان کاتالیست کننده الکترونی در ای سلول ها به کار روند وی این دو خاصیت احیاء کنندگی کمتری نسبت به پلاتین دارند [۸].

مکانیسم چرخه الکترون در سلول های خورشیدی رنگینه ای به شرح زیر است (شکل ۲)[۹]:

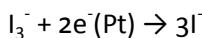
(۱) در مرحله اول نور خورشید به رنگینه برخورد می کند و توسط آن جذب می شود. در این حالت الکترون موجود در رنگینه توسط نور خورشید برانگیخته می شود و متعاقباً الکترون برانگیخته به نوار رسانش TiO_2 تزریق می شود:

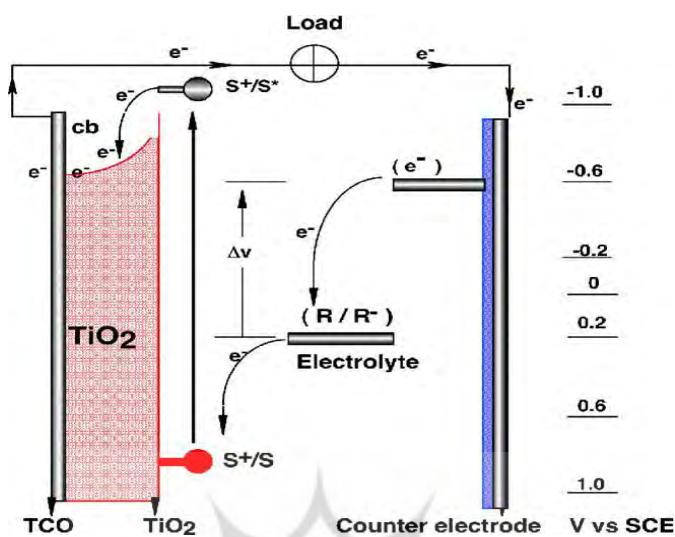

(۲) رنگینه اکسید شده متعاقباً توسط یک الکتروولیت الکترون دهنده که شامل یدید/تری یدید کاهش پیدا می کند، یا به عبارت ساده تر الکترون از دست رفته رنگینه برای تولید جریان الکتریسیته توسط الکتروولیت سلول جبران می شود. که این امر باعث می شود چرخه انتقال الکترون همچنان ادامه یابد.

(۳) الکترون تزریق شده به نوار رسانش تیتانیم دی اکسید متعاقباً از میان این نیمه رسانا به مدار اتصال خارجی جریان می یابد. (۴) سپس مجدداً الکترون توسط جریان به الکترود مقابل بر می گردد و باعث احیاء ید می شود و الکترون هایی که در مرحله اول به رنگینه داده شده بودند را جبران کنند و چرخه کامل شود.

شکل ۲: چرخه انتقال الکترون در سلول خورشیدی رنگینه ای

روش تحقیق و آزمایش

سنتز نانو ذرات آناناتاز دی اکسید تیتانیوم به روش سل-ژل

در یک بالن مقدار 62mL آب مقطر و 20mL استیک اسید تحت شرایط حمام بیخ در بازه زمانی 20 دقیقه با هم مخلوط می‌کنیم. به طور جداگانه $9/5\text{mL}$ تیتانیوم بوتوکساید(Titanium (IV) butoxide) و $2,2/5\text{mL}$ پروپانول را باهم مخلوط کردیم، سپس این مخلوط به صورت قطره قطره قطربندی شده در بازه زمانی 30 دقیقه تحت شرایط به همزدن شدید به محلول اولیه اضافه کردیم. محلول شفاف بدست آمده تحت شرایط رفلaks به مدت 8 ساعت در دمای 80 درجه سانتی گراد هم زده شد. شرایط هیدروترمال برای تانوکریستال های سنتزی دمای 230 درجه سانتی گراد و مدت زمان 12 ساعت می باشد. پس از این شرایط رسوب حاصل را ابتدا با استفاده از روش سانتریفیوژ صاف کردیم، سپس آن را با آب مقطر چندین بار شستشو دادیم. رسوب حاصل به مدت 12 ساعت در دمای 100 درجه سانتیگراد حرارت داده شد تا کاملاً خشک شود.

ساخت محلول رنگینه

محلول رنگینه مورد استفاده در این پژوهش با نام تجاری ۴TBA-535 از شرکت سولارونیکس خریداری شد. محلول 20 ppm این رنگینه از انحلال 20 میلی گرم از آن در 100 میلی لیتر اتانول $99/99\%$ تهیه گردید.

ساخت فوتوالکترود

لایه نشانی فیلم دی اکسید تیتانیوم، به روش غلطکی انجام شد. بعد از شناسایی سطح رسانای پلیمر، در مرحله بعد جهت کنترل ضخامت لایه پوششی از چسب ۳M با ضخامت تقریبی 50 میکرون استفاده گردید. بر روی ناحیه

محدود شده پلیمر توسط چسب، چند قطره خمیر دی اکسید تیتانیوم توسط قطره چکان اضافه شد. فرایند لایه نشانی TiO_2 با استفاده از یک میله شیشه ای صاف انجام گردید. بعد از این مراحل فرایند زیترینگ بر روی الکترود انجام گردید. عملیات حرارتی بر روی الکترود در دمای ۱۲۰ درجه سلسیوس به مدت ۲۴ ساعت در آون انجام گردید. بعد از لایه نشانی فیلم دی اکسید تیتانیوم و عملیات زیترن شدن، به منظور حساس سازی فوتوالکترود آن را در محلول ۲۰ ppm رنگینه روتنیومی قرار دادیم. مدت زمان انجام فرایند حساس سازی در دمای اتاق برای فوتوالکترود به مدت ۲۴ ساعت می باشد.

ساخت الکترود مقابله از استفاده از بستر پلیمری

در این پژوهش از سه نوع کاتالیست الکترونی متفاوت شامل کربن، طلا و پلاتین به عنوان الکترود مقابله استفاده گردید. برای ساختن الکترود کربن از اسپری گرافیت برای پوشش دهی سطح پلیمر هادی شده استفاده گردید و به منظور حذف محمول و حلال آن، الکترود مقابله به مدت ۲۴ ساعت در دمای ۱۰۰ درجه سانتی گراد قرار داده شد. به منظور نشاندن یک لایه ۳۰ نانومتری از طلا و پلاتین بر روی سطح پلیمر از روش اسپاترینگ تحت شرایط 8×10^{-5} تور با نرخ تبخیر $0/2$ آنگستروم بر دقیقه و 14 میلی آمپر به مدت ۲۴۰ ثانیه استفاده گردید.

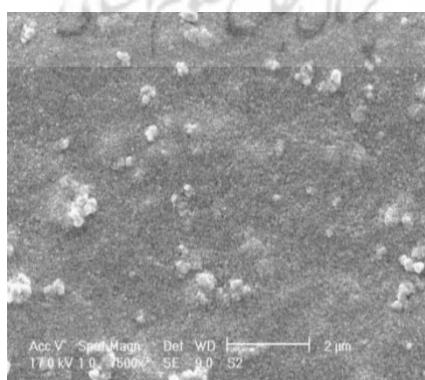
اتصال اجزای مختلف سلول خورشیدی رنگینه ای انعطاف پذیر

برای این کار دو بخش فوتوالکترود و الکترود مقابله بر روی هم قرار داده شدند. بین دو الکترود از یک لایه چسب دو طرفه با ضخامت ۱۰۰ میکرون به عنوان فضا دهنده استفاده گردید. در این حالت در فاصله بین دو الکترود حوضچه ای ایجاد شد که در آن الکتروولیت به وسیله یک سرنگ تزریق گردید.

نتایج و تحلیل نتایج

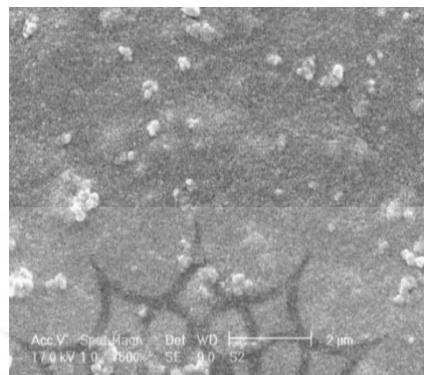
بررسی مورفولوژی سطح توسط میکروسکوپ الکترونی روبشی (SEM)

پوشش یکنواخت و عاری از ترک خوردگی فیلم دی اکسید تیتانیوم بر روی سطح فوتوالکترود در شکل (۳) مشخص است.

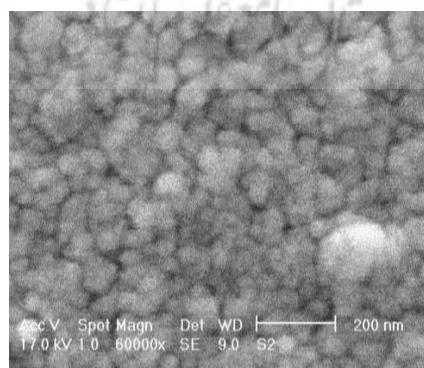
شکل ۳: تصویر سطح فوتوالکترود در مقیاس ۱ میکرون

همانطوری که در شکل (۴) مشاهده می شود ذرات می توانند در هنگام پوشش ایجاد انباستگی بر روی سطح نمایند، در این حالت عدم یکنواختی در پوشش فیلم دی اکسید تیتانیوم بر روی سطح فوتوالکترود مشاهده می گردد. با مطالعات انجام شده مشخص گردید که قبل از استفاده از خمیر (سوسپانسیون) TiO_2 بایستی آن را به مدت ۱ ساعت در حمام التراسونیک قرار دهیم تا نانوذرات کاملاً یکنواخت شوند، در این حالت اگر آن را بر روی سطح پلیمر پوشش دهیم سطح کاملاً یکنواخت و عاری از هرگونه کلوخه و ناهمواری بدست می آید.

شکل ۴: انباستگی و رشد ذرات بر روی فوتوالکترود

ساختر اسفنجی و بسیار ریز ذرات دی اکسید تیتانیوم در شکل ۵ قابل مشاهده است. اندازه ذرات زیتر شده حدوداً کمتر از ۵۰ نانومتر است و همانطور که مشاهده می شود به هم پیوستگی ذرات بسیار ریز، باعث تشکیل ناحیه سطحی متخلخل بر روی سطح فوتوالکترود شده است. ذرات نانوکریستالی دی اکسید تیتانیوم زیتر شده با ایجاد تماس درونی با هم، اتصال الکترونیکی جهت انتقال الکtron فراهم آورده اند. ساختار متخلخل، زمینه مناسبی را جهت حساس سازی فوتوالکترود ایجاد می کند. بنابر گزارشات بهترین ساختار فیلم نانوکریستالی دی اکسید تیتانیوم هنگامی بدست می آید که اندازه ذرات در محدوده پائین تر از ۵۰ نانومتر بوده که منجر به جذب بینهای رنگینه در سطح آن می گردد. در محدوده ای ذکر شده احتمال برگشت الکترون تزریق شده از نوار رسانایی دی اکسید تیتانیوم به مولکول های رنگینه نیز کاهش پیدا می کند.

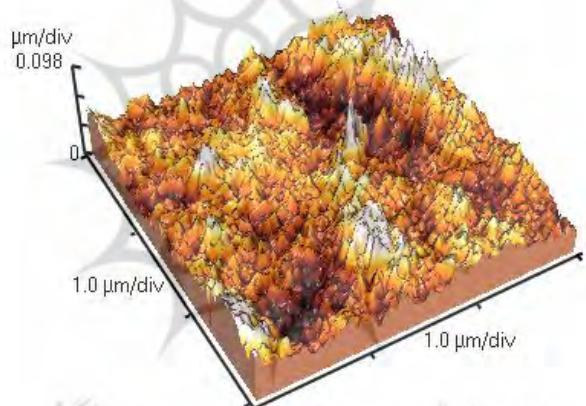

شکل ۵- تصویر ساختار اسفنجی از فیلم TiO_2

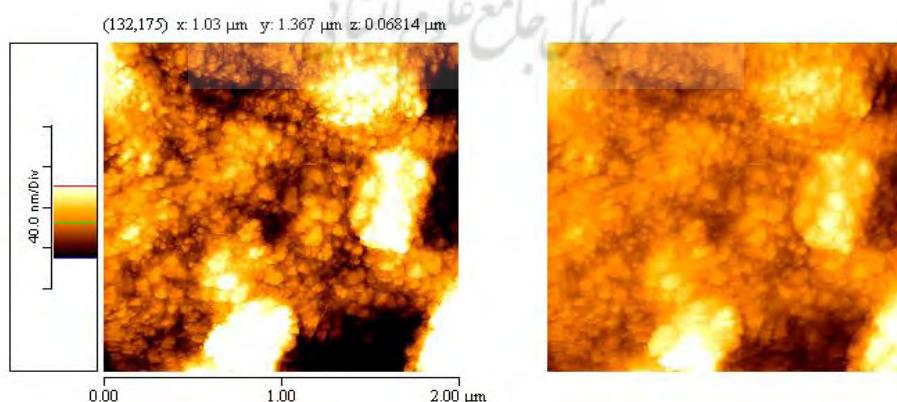
بررسی مورفولوژی سطح توسط میکروسکوپ نیروی اتمی (AFM)

میکروسکوپ نیروی اتمی AFM ابزاری قدرتمندی برای شناسایی سطح با قدرت تفکیک فوق العاده بالا است که توانایی تصویر برداری سه بعدی با کیفیت بالا از نمونه را دارد.

شکل (۶ و ۷) تصاویر AFM TiO_2 فیلم را بعد از عملیات زیترینیگ نشان می‌دهد که تصدیقی بر تصاویر میکروسکوپی الکترونی رویشی است. تصاویر دو بعدی و سه بعدی بیانگر رشد ذرات در فیلم ها است. پراکندگی ناهمواری ها در این تصاویر به خوبی دیده می شود. با توجه به اطلاعات میکروسکوپ نیروی اتمی، فاکتور زبری مربعی میانگین که معیاری از زبری سطح است، در حدود $33/27$ نانومتر است. از این پارامتر می توان برای تعیین خاصیت نوری سطح فوتالکترود نیز استفاده کرد. هر چه این فاکتور کوچکتر باشد، سطح فیلم پوشش داده شده انکاس نور بالاتری دارد. هرچه فاکتور زبری مربعی میانگین بیشتر باشد ساختار اسفنجی فیلم بیشتر است و میزان تفرق نور افزایش می یابد. افزایش مقدار جذب مولکول رنگینه با افزایش زبری سطح باعث افزایش میزان جذب نوری شود. از طرفی تفرق باعث پدیده شکست نور در خلل و فرج فیلم شده و جذب طیف نور به ویژه در مناطق با مینیمم جذب رنگینه افزایش می یابد.

شکل ۶: تصویر سه بعدی از فیلم نانوکریستالی TiO_2 بعد از عملیات زیترینگ

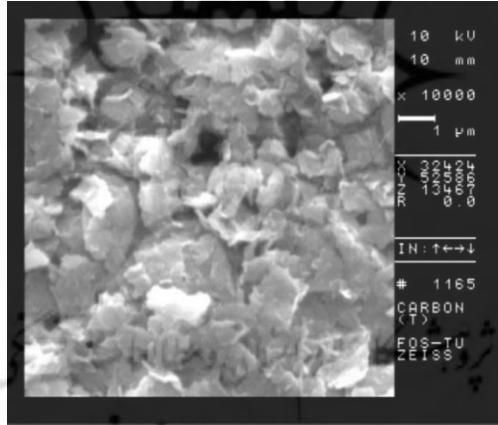

شکل ۷: تصویر دو بعدی از فیلم نانوکریستالی TiO_2 بعد از عملیات زیترینگ

بررسی انجام شده بر روی الکترود مقابل

نشاندن مواد کاتالیست کننده‌ی الکترونی بر روی بستر پلیمری کار حساسی است و بایستی با بیشترین دقیقت ممکن انجام شود، زیرا اگر کوچکترین آسودگی بر روی این بستر باشد گرافیت، طلا و پلاتین به عنوان کاتالیست کننده‌ی الکترونی به مرور زمان دچار ترک خوردگی می‌شوند و در نتیجه نمی‌توانند به درستی وظیفه‌ی خود را به عنوان الکترود مقابل انجام دهند. در ضمن کار کردن با بستر پلیمری در هنگام سوار کردن قطعات مختلف سلول خورشیدی بسیار مشکلی است، زیرا این بستر با کوچکترین نیروی خارجی دچار تنش می‌شود و در نتیجه موادی که بر روی آن نشانده شده اند دچار ترک خوردگی می‌شوند که به ضرر کارایی سلول ایجاد می‌کند. استفاده از ورقه مسی به جای بستر پلیمر به منظور نشاندن مواد کاتالیست کننده‌ی الکترونی این گونه مشکلات را برطرف نمود.

استفاده از ورقه مسی از یک طرف مشکلات مربوط به تنش و سختی کار کردن با بستر پلیمری را بر طرف نمود و از طرف دیگر انعطاف پذیری سلول خورشیدی را که مهمترین مزیت برای این نوع سلول‌ها به شمار می‌آید، را حفظ نمود. شکل (۸) تصویر میکروسکوپ الکترونی روشنی از سطح الکترود مسی پوشش داده شده با گرافیت را نشان می‌دهد. در این شکل به خوبی اتصال بین ذرات کربنی با یکدیگر را بعد از عملیات حرارتی مشاهده می‌شود.

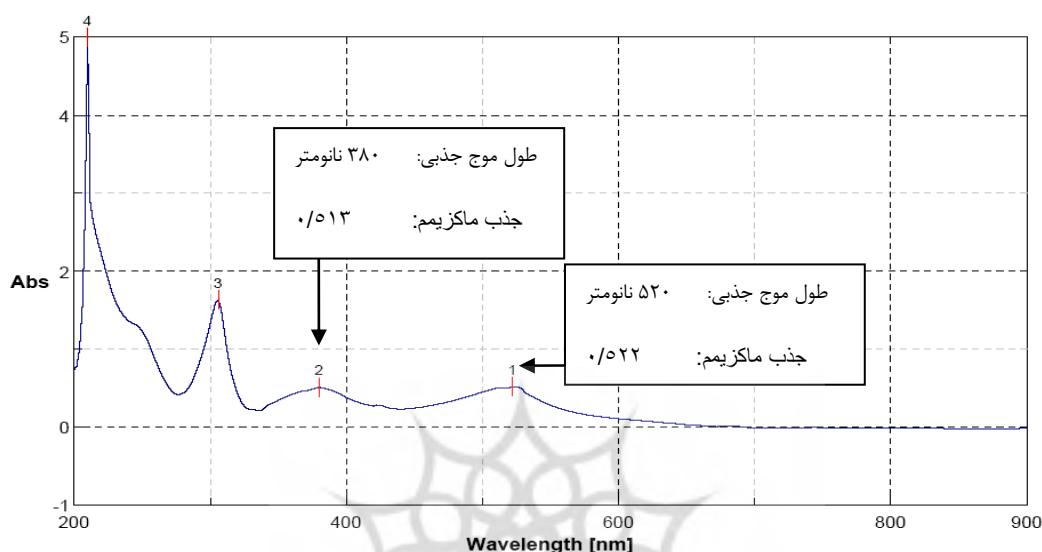
شکل ۸: گرافیت نشانده شده بر روی ورقه‌ی مسی

اندازه گیری طیف جذبی محلول رنگینه

طیف جذبی رنگینه روتنیوم به منظور تعیین بیشینه جذب نوری آن توسط دستگاه طیف سنجی جذبی ثبت گردید. با توجه به اطلاعات این دستگاه بیشینه جذب رنگینه در ناحیه مرئی ۴۰۰-۸۰۰ نانومتر مشاهده گردید.

نمودار مربوط به شکل (۹) آنالیز طیف سنجی جذبی مربوط به رنگینه روتنیوم مورد استفاده در ساخت سلول خورشیدی رنگینه ای را نشان می‌دهد. در این نمودار همانطور که مشاهده می‌شود، پیک‌های بیشینه جذبی طیف نوری و میزان جذب آنها مشخص شده است. با توجه به اینکه طیف نور مرئی از ۳۸۰-۸۰۰ نانومتر تغییر می‌کند، بیشینه طول موج جذبی ۳۸۰ و ۵۲۰ نانومتر در رنگینه روتنیوم به ترتیب با میزان جذب ۰/۵۱۳ و ۰/۵۲۲ دارای اهمیت است. با توجه به

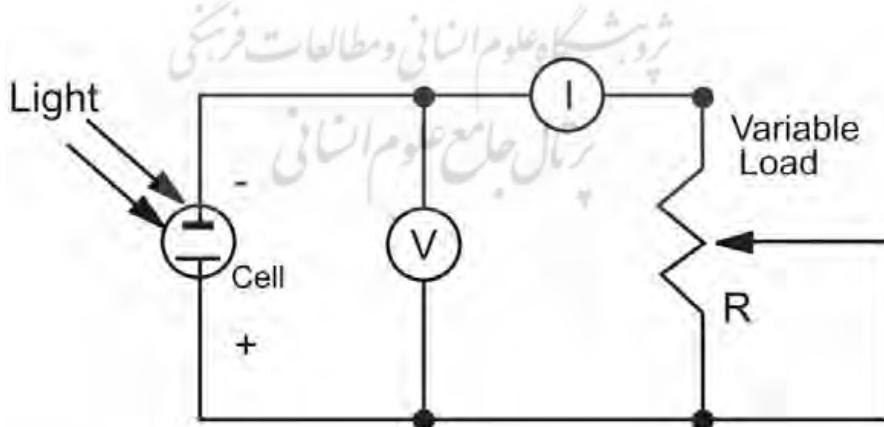
آنالیز طیف جذبی رنگینه‌ی روتنیوم که پیک‌های پهن جذبی در نواحی مرئی، مخصوصاً در محدوده‌ی ۵۲۰ نانومتر نشان می‌دهد می‌توان نتیجه گرفت که این رنگینه‌ی می‌تواند عملکرد بالایی در سلول خورشیدی داشته باشد.

شکل ۹: آنالیز طیف سنجی جذبی مربوط به رنگینه روتنیوم

ابزارآزمون سلول خورشیدی رنگینه‌ای

جهت اندازه‌گیری راندمان سلول خورشیدی، از مدار زیر استفاده می‌شود (شکل ۱۲-۲).

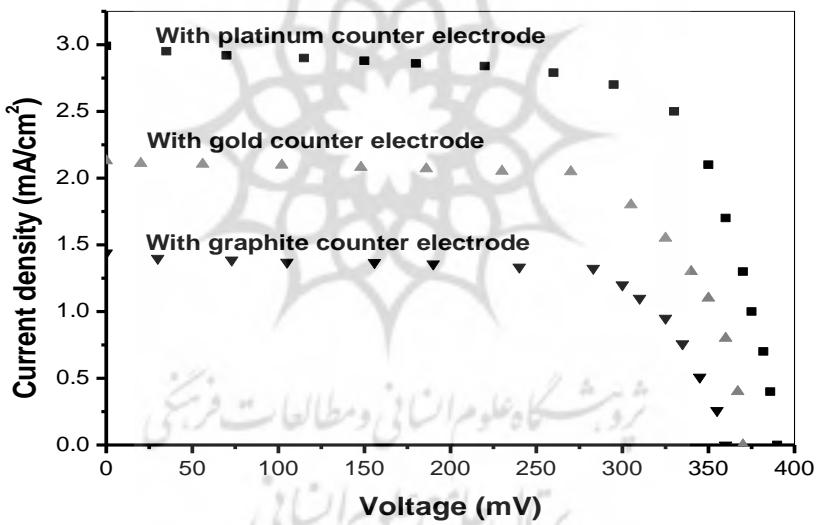

شکل ۱۰: مدار استفاده شده جهت اندازه‌گیری ولتاژ و جریان سلول خورشیدی

در مدار بالا، ولت متر به صورت موازی و آمپرmetr به صورت سری با سلول خورشیدی بسته شد. مقاومت متغیر 1000Ω هم در مدار قرار گرفت و پروژکتور با لامپ هالوژن ۱۰۰۰ وات به عنوان منبع نور به کار برده شد. به منظور اندازه گیری میزان شدت نور تابشی توسط لامپ هالوژنی از دستگاه سولار پاور متر استفاده گردید. در ابتدا ولتاژ مداری باز V_{op} و جریان مداری کوتاه I_{sc} به صورت اتصال مستقیم ولت متر و آمپرmetr به سلول خورشیدی ثبت گردید، سپس با اتصال مقاومت متغیر، ولتاژ و جریان محاسبه شده به صورت منحنی جریان-ولتاژ ثبت گردید.

بررسی عملکرد سلول خورشیدی رنگینه ای

به منظور آزمون سلول های خورشیدی رنگینه ای ساخته شده با TiO_2 نانوساختار که در این پژوهش تهیه گردید، از الکترودهای مقابل مختلف (گرافیت، طلا و پلاتین) بر روی بستر پلیمری استفاده گردید. در نهایت منحنی ولتاژ-آمپر برای سلول های ساخته شده تحت شدت تابش نور ۱۰۰۰ وات بر متر مربع ثبت گردید. شکل (۱۰) منحنی مربوط به سلول ساخته شده با الکترودهای مقابل گرافیت، طلا و پلاتین را نشان می دهد.

شکل ۱۱: نمودار ولتاژ- جریان برای الکترودهای مقابل مختلف بر روی بستر پلیمری

اندازه گیری

جدول (۱) نتایج بدست آمده از منحنی های ولتاژ-جریان را برای سلول های ساخته شده را نشان می دهد. همانطور که در این شکل و جدول مشاهده می شود فاکتور گنجایش برای هر سه سلول یکسان است، اما جریان اتصال کوتاه، ولتاژ مداری باز، جریان ماکریم، ولتاژ ماکریم و راندمان سلول از گرافیت به طلا و از طلا به پلاتین در حال افزایش است. بنابراین الکترود پلاتین بالاترین بازدهی را برای سلول ما به وجود می آورد.

جدول ۱: اطلاعات بدست آمده از سلول خورشیدی رنگینه با الکترودهای مقابله مختلف بر روی بستر پلیمری

الکترود مقابل	گرافیت	طلاء	پلاتین
ولتاژ مداری باز (V_{op}) میلی ولت	۳۶۰	۳۷۰	۳۹۰
جريان مداری کوتاه (I_{sc}) میلی آمپر بر سانتیمتر مربع	۱/۴۴	۲/۱۲	۲/۹۹
ولتاژ ماکزیمم (V_m) میلی ولت	۲۷۰	۳۰۰	۳۳۰
جريان ماکزیمم (I_m) میلی آمپر بر سانتیمتر مربع	۱/۲۰	۲/۰۴	۲/۵۰
فاکتور گنجایش (FF)	۷۰	۷۰	۷۰
راندمان (%)	۰/۳۶	۰/۵۵	۰/۸۸

منابع

- [1] M. Gratzel, B. O'Regan, (1991), "Dye Sensitized Solar Cell," *Nature* 1991, 353, 737-740.
- [2] K. Nazeeruddin, et al., (2004), "Highly Efficient Photonto- Electron Conversion with Mercurochromesensitized Nanoporous Oxide Semiconductor Solar Cells," *Solar Energy Materials & Solar Cells*, 248, 1317–1328.
- [3] Y. Chen , et al., (2007), cost photovoltaic modules based on dye sensitized nanocrystalline titanium dioxide and carbon powder Nov. 26-28, Tainan, Taiwan.
- [4] F.Pichot, et al., (2000), Preparation of Nanocrystalline TiO₂ with Mixed Template and Its Application for Dye-Sensitized Solar Cells , *Langmuir*, 16, 5626-5630.
- [5] J. Chen, et al., (2009), High efficient dye-sensitized solar cells based on carbon black counter electrodes, *carbon*, 47, 2704 –2708.
- [6] M.H. Bazargan, (2009), Performance of Nano Structured Dye-Sensitized Solar Cell Utilizing Natural Sensitizer Operated with Platinum and Carbon Coated Counter Electrodes, *Digest Journal of Nanomaterials and Biostructures*, Vol. 4, No. 4, p. 723-727.
- [7] D. Zhang, et al., (2008), A new method for manufacturing nanostructured electrodes on plastic substrates, *Journal of Nanomaterials*, ID 271631, 4 pages.
- [8] S.A. Haque, E. Palomares, B.M.Cho, A.N.M. Green, N.Hirata, D.R. Klug, J.R.Durrant. (2005), "Charge Separation Versus Recombination in Dyesensitized Nanocrystalline Solar Cells: the Minimization of Kinetic Redundancy," *Journal of American Chemical Society*, 127,10, pp 3456- 3462.
- [9] K. Hara, et al., (2000), "Highly Efficient Photonto- Electron Conversion with Mercurochromesensitized Nanoporous Oxide Semiconductor Solar Cells," *Solar Energy Materials & Solar Cells*, 64, pp 115-134.